

CHET TILINI O'QITISHDA INTERAKTIV USULLARNING O'RNI. OLIY TA'LIM MASSASALARIDAGI TILILAR

Jo'rayeva Mastura Tojihakim qizi

Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti

Annotatsiya. *Ushbu maqolada mashg'ulotlarga e'tiborni kuchaytirish, motivatsiyani kuchaytirish, ta'lim mazmunining axborot salohiyati va boshqalar yoritib o'tilgan. Shu maqsadda, o'qitishning ko'plab usullari, shakllari va texnologiyalari yaratilgan. Shulardan biri shakllari Internet resurslaridan foydalanish hisoblanadi. Internetdan foydalanish ma'lum miqdorni o'z ichiga oladi ham imtiyozlar, ham kamchiliklarni. Buning sababi, Internet texnologiyalaridan foydalanish chet tilini o'rgatish nafaqat nutq ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi, hamda lug'at va grammatikani o'rgatadi.*

Kalit so'zlar: *motivatsiya, abstraksiya, identifikatsiya, taqqoslash, yonma-yon joylashtirish, interaktiv, kontekst, aks ettirish, o'zaro ta'sir, o'zaro boyitish, texnologiya.*

Аннотация. *В данной статье речь идет о повышении целенаправленности обучения, усилении мотивации, информационной ёмкости содержания образования и многое другое. С целью было создано множество методов, форм и технологий обучения. К одним из форм можно отнести использование Интернет-ресурсов. Использование интернета влечет за собой определенное количество, как привилегий, так и недостатков. Это объясняется тем, что использование интернет-технологий в обучении иностранному языку не только помогает в формировании навыков разговорной речи, в обучении лексике и грамматике.*

Ключевые слова: *мотивация, абстрагирования, идентификация, сравнение, сопоставление, интерактивный, контекст, рефлексивность, взаимодействие, взаимообогащение, технология.*

Annotation. *This article is about increasing the focus of training, strengthening motivation, information capacity of the content of education and much more. For the purpose, many methods, forms and technologies of training have been created. One of the forms is the use of Internet resources. Using the Internet entails, a certain amount of both privileges and disadvantages. This is because the use of Internet technologies in teaching a foreign language not only helps in the formation of speaking skills, in teaching vocabulary and grammar.*

Keywords: *motivation, abstraction, identification, comparison, juxtaposition, interactive, context, reflectivity, interaction, mutual enrichment, technology.*

XXI asr ta'lim tizimi doirasidagi vazifalardan biri sifatida, ta'lim jarayoni samaradorligini oshirish belgilangan. Ya'ni: Ta'lim jarayoni samaradorligini oshirishga ta'limga e'tibor, motivatsiyani kuchaytirish, ta'lim mazmunining axborot salohiyati va

boshqalar kiradi. Shu maqsadda ko'plab o'quv usullari, shakllari va texnologiyalar yaratildi. Bunday shakllardan biri Internet resurslaridan foydalanishdir. Internetdan foydalanish ma'lum miqdordagi imtiyozlarni ham, kamchiliklarni ham o'z ichiga oladi. Imtiyozlar haqida gapirganda, shuni ta'kidlash kerakki, chet tili darslarida zamonaviy dunyoda Internet ajralmas qismi hisoblanadi. Buning sababi Internetdan foydalanish chet tilini o'rgatishdagi texnologiyalar nafaqat shakllanishiga yordam beradi, balki nutq qobiliyatlari, lug'at va grammatika o'rgatishda juda muhim ro'l o'ynaydi.

Axborotdan foydalanish va asosiy sifatida chet tilini o'rgatish jarayonida kommunikatsiya texnologiyalari o'quvchilarning mustaqil bilish faolligini rivojlantirish yo'li tobora kengayib bormoqda, hamda dolzarb va muhimdir. Bu erda nafaqat yangi texnik vositalar, balki internet rol o'ynaydi: shakllari va o'qitish usullari, o'quv jarayoniga yangi yondashuv, bog'liq birinchi navbatda aqliy operatsiyalar bilan tahlil, sintez, abstraktsiya, aniqlash, taqqoslash, og'zaki va semantik prognozlash. Shuning uchun so'nggi yillarda chet tillarini o'qitish metodikasi bilan birga kommunikativ yondashuv, interfaol o'qitish usuli tobora ko'proq qo'llanilmoqda. Evropa ta'lim tizimida ham, dunyoda ham keng tarqalgan. Interaktiv, avval aytib o'tilganidek, o'zaro aloqa qilish qobiliyatini anglatadi va interfaol ta'lim, eng avvalo, interfaol ta'lim bo'lib, uning davomida o'qituvchi va talaba o'zaro munosabatda bo'ladi.

Interaktiv yondashuv tamoyillari. O'qitishga interfaol yondashuvning asosiy uslubiy tamoyillari qatorida chet tillarida quyidagilar ajralib turadi:

1. Qabul qilish maqsadida chet tilida o'zaro muloqot va vaziyatning barcha ishtirokchilari uchun bir xil darajada qiziqarli bo'lgan haqiqiy ma'lumotlarni ishlab chiqarish hamma uchun muhim;

2. Uchta ob'ektning o'zaro bog'lanishi bilan tavsiflangan birgalikdagi faoliyat: ishlab chiqaruvchi axborot, axborotni qabul qiluvchi va vaziyat konteksti;

3. Ta'lim jarayonida o'qituvchining an'anaviy rolini o'zgartirish, muloqotning demokratik uslubiga o'tish;

4. Mashg'ulotning refleksivligi, harakat, uning motivlari haqida ongli va tanqidiy fikrlash; sifat va natijalar ham o'qituvchi, ham talabalar tomonidan.

Interfaollik tamoyili shuni nazarda tutadiki, o'quv jarayoni davomida talabalar nafaqat ta'lim va kasbiy ahamiyatga ega bilim va ko'nikmalar, balki "mohiyatli harakatlarni amalga oshirish natijasida o'zlarini o'zgartiradi".

Interfaol ta'lim texnologiyalari. Interfaol ta'lim texnologiyasi orqali biz usullar tizimini tushunamiz. Bu shaklida o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni tashkil etish pedagogik jihatdan samarali kognitivlikni kafolatlaydigan o'quv o'yinlari muloqot, buning natijasida talabalar uchun tajriba uchun sharoitlar yaratiladi. O'quv faoliyatida muvaffaqiyatga erishish va ularni motivatsion, intellektual, hissiy jihatdan boyitish va boshqa sohalar.

O'qituvchiga qo'yilgan ta'lim maqsadlariga erishish uchun professional tarzda yo'naltirish muhimdir. Hozirgi vaqtda juda ko'p interaktiv texnologiyalar mavjud ishlab chiqilgan bo'lib, ular orasida quyidagilarni ajratib ko'rsatish mumkin: ish

texnologiyasi juft yoki uch marta, Akvarium texnologiyasi; "Braun harakati" texnologiyasi; "Qaror daraxti" texnologiyasi; "Karusel"; "Aqliy hujum" texnologiyasi va boshqalar.

Keling, sanab o'tilgan ba'zi texnologiyalarni batafsil ko'rib chiqaylik.

Akvarium texnologiyasi tomoshabinlar rolini bajaradigan spektaklga o'xshaydi kuzatuvchilar, ekspertlar, tanqidchilar va tahlilchilar. Bir nechta talabalar vaziyatni aylanada o'ynaydi, olganlari esa kuzatadilar va tahlil qiladilar.

Muloqot matni har qanday bo'lishi mumkin, masalan: qabulxonadagi suhbat mehmonxona. Aktyorlarning vazifasi mos keladigan kayfiyatni, hissiyotni, xarakterni yetkazishdir.

Xususiyat va tinglovchilarning vazifasi - o'zlarining topilmalarini payqash, tushuntirish, nima haqida gapirish asoslangan bo'ladi, ularni boshqargan narsadir. O'qituvchining o'zi hissiy rollarni taklif qiladi, tabiiyki, tinglovchilardan yashirincha, masalan: "siz optimistsiz, hamma narsaga munosabat bildirasiz tabassum bilan" yoki "siz juda gapiradigan odamsiz, tanish-bilishga moyilsiz".

Brownian Movement texnologiyasidan foydalanish talabalarning harakatini o'z ichiga oladi. Taklif qilingan mavzu bo'yicha ma'lumot to'plash uchun sinf davomida. Siz mavzulardan foydalanishingiz mumkin: "Xobbilar", "Oila", "Kiyim-kechak", "Uy", barcha turdagi grammatik ishlarni ishlab chiqishda.

Konstruksiyalar. Har bir ishtirokchi savol-topshiriqlar ro'yxati bilan varaq oladi: Top Sizning sinfingizdagi qancha odam yalpizli muzqaymoqni yaxshi ko'radi! yoki "Kim kiygan bugun pushti futbolka?", "Uyda derazada kimning stoli bor?" O'qituvchi yordam beradi. Savol-javoblarni shakllantirish, o'zaro ta'sir o'tkazilishiga ishonch hosil qiladi.

Carousel texnologiyasi, ko'plab interaktiv texnologiyalar kabi, qarzga olingan psixologik treninglar. Bolalar odatda bunday ishni yoqtiradilar. Ikkita uzuk shakllangan: ichki va tashqi. Ichki halqa - bu o'quvchilarning harakatsiz o'tirganlari, yuzma-yuz tashqi doira, tashqisi esa har 30 soniyada aylana bo'ylab harakatlanuvchi o'quvchilardir.

Shunday qilib, ular bir necha daqiqada bir nechta mavzularni gapirishga muvaffaq bo'lishadi va ularni ishontirishga harakat qilishadi. Ularning to'g'riligining suhbatdoshi. Odob xarakteridagi dialoglar, mavzular "tanish", "millat", "jamoat joyida suhbat" va boshqalar juda yaxshi ishlab chiqilgan. Yigitlar ishtiyoq bilan gaplashmoqda, dars dinamik va samarali.

"Aqliy hujum" texnologiyasini joriy etish kerak emas edi va juda qiziqarli, ko'plab darslarda katta shuhrat qozondi. Bu ijodiy faoliyatni mukammal rag'batlantiradi. Muhokama ishtirokchilari taklif etiladi. Iloji boricha ko'proq mumkin bo'lgan echimlarni, shu jumladan eng hayoliylarini ifodalash (munozara vaqti odatda 1-5 daqiqa bilan chegaralanadi). Keyin, umumiy raqamdan bildirilgan fikrlardan amaliyotda qo'llanilishi mumkin bo'lgan eng muvaffaqiyatlilari tanlab olinadi.

Muammoli masalalarni (sog'liqni saqlash, sport, yoshlar, ta'lim tizimi) muhokama qilish uchun juda mos keladi. Bu texnologiyalarning barchasi nafaqat ma'lum miqdorni o'tkazishga qaratilgan bilim, balki o'rtasida hissiy aloqalarni o'rnatishga ham hissa qo'shadi: talabalar; kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirish; talabalarni kerakli narsalar bilan ta'minlash axborot, ularsiz birgalikdagi faoliyatni amalga oshirish mumkin emas; odat qilish jamoada ishlash, boshqalarning fikrini tinglash. Interaktiv texnologiyalar yaqindan axborot texnologiyalari, masofaviy ta'lim, Internet resurslaridan foydalanish bilan bog'liq shuningdek, elektron darsliklar va ma'lumotnomalar, elektron daftarlar, ishchi onlayn va boshqalar. Zamonaviy kompyuter telekommunikatsiyalarining rivojlanish darajasi ishtirokchilarga real bilan interaktiv (yozma yoki og'zaki) muloqotga kirishish imkonini beradi. Shuningdek, foydalanuvchi o'rtasida faol xabar almashish imkonini beradi.

FOYDANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб интизом ва шахсий жавобгарлик- ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. 2017 й, 104 бет, Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлигининг "O'zbekiston" нашриёт матбаа ижодий уйи.

2. Ўзбекистон Республикаси Кадрлар тайёрлаш миллий дастури. - Т.: Ўзбекистон, 1997.

3. Alpomish, T. (2023). ANATOMIK TERMINOLOGIYA HAQIDA UMUMIY TUSHUNCHALAR ZAMONAVIY XALQARO ANATOMIK TERMINOLOGIYA BO'YICHA MA'LUMOTLAR. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 18(3), 13-16.

4. Genjebayevna, A. P. (2022). THE ROLE OF INTERACTIVE METHODS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. Web of Scientist: International Scientific Research Journal, 3(11), 41-45.

5. Kizi, M.T. (2020). Applying the social forms of education in teachng foreign languages. Вопросы науки и образования, (41 (125)), 56-60.

6. Астонова, Г.Р. (2019). Жураева Мастура Тожихаким кизи.

7. Астонова, Г.Р., & Жураева, М.Т. К. (2019). Развитие письменной компетенции студентов на уроках немецкого языка. Проблемы современной науки и образования, (12-1 (145)), 99-101.

8. Жураева, М.Т. К., & Астонова, Г. Р. (2019). Использование социальных форм для повышения эффективности занятий (в нефилологическом направлении). Вестник науки и образования, (20-3 (74)), 20-22.

9. Karimovna, M.O. (2021). Structural properties of additional elements. Asian Journal Of Multidimensional Research, 10(5), 173-178.

10. Beknazarova, M.K. (2022). THE MOST IMPORTANT CRITERIA FOR EVALUATING STUDENT KNOWLEDGE. Web of Scientist: International Scientific Research Journal, 3(11), 35-37.

11. Ilosbek, A. (2023). LOTIN TILI VA TIBBIYOT TARIXI. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 18(3), 3-6.

12. Нишонова, Д.Ж., & Паттихонова, Б. (2023). “ПРЕФИКСАЦИЯ КЛИНИК АТАМАЛАРНИ ШАКЛЛАНТИРИШ УСУЛИ СИФАТИДА” МАВЗУСИНИ ЎҚИТИЛИШИ ВА ЁРИТИЛИШИ, ТЕХНИКАСИ. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 18(3), 7-12.

13. Jonibekovna, N.D. (2022). INTEGRATION OF THE COURSE OF THE LATIN LANGUAGE COURSE WITH THE COURSE OF NORMAL ANATOMY. Web of Scientist: International Scientific Research Journal, 3(11), 38-40.

14. Jonibekovna, N. D. (2022). THE PROBLEMS OF TEACHING LATIN IN MEDICAL INSTITUTES. Innovative Technologica: Methodical Research Journal, 3(06), 172-177.

15. Жўраева, М. (2020). Немис тилини ўқитишда ижтимоий шакллардан фойдаланиш. Science and Education, 1(2), 520-526.

16. Mastura, J.R. (2022). The Use of Social Forms in Improving the Effectiveness of the Lesson. Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching, 9, 118-122.